

شبهه را قبل از پیدایش دفع کنیم / لزوم مخاطب‌شناسی در تبلیغ

استاد سطح خارج حوزه علمیه، گفت: خدا برای اینکه کسی برداشت نادرستی از سخنانش نداشته باشد ...

استاد سطح خارج حوزه علمیه، گفت: خدا برای اینکه کسی برداشت نادرستی از سخنانش نداشته باشد از ابتدا دفع شبهه و بر این مسئله تاکید کرده که خدا می‌داند تو رسول من هستی و اینها که می‌گویند ما شهادت می‌دهیم دروغ می‌گویند زیرا ایمان به رسالت تو ندارند.

مهدی هادوی تهرانی به گزارش ایکن، آیت‌الله مهدی هادوی تهرانی، اول دی ماه در ادامه مباحث تفسیری به تفسیر سوره مبارکه جمعه پرداخت و گفت: اولین آیه منطبق بر سایر سوره‌های دیگر قرآن با بسمله شروع شده که ما معتقدیم بسمله جزئی از همان سوره است هرچند در شمارش، آیه مستقل محسوب نمی‌شود.

وی اضافه کرد: خداوند در اولین آیه این سوره فرموده است: «يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ؛ تسبیح می‌گوید هر چیزی که در آسمان‌ها و زمین است برای خداوندی که ملک قدوس و عزیز و حکیم است»؛ شیخ طوسی در تفسیرش آورده است که الملك یعنی مالک همه اشیاء، القدوس یعنی مستحق برای تعظیم و بزرگداشت به خاطر آن که پاک است و العزیز یعنی قادری که نه کسی می‌تواند بر او غلبه کند و نه کسی قدرت این کار را دارد.

وی افزود: شیخ طوسی در سوره مبارکه رعد، آیه ۱۳ «وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ»، در ذیل این تعبیر گفته بود که تسبیح یعنی تنزیه خداوند از هر چیزی که جایز نیست یعنی هر نوع صفت نقص؛ همچنین در ذیل آیه ۴۴ سوره اسراء «يُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا» فرموده است که «وَمَنْ فِيهِنَّ» موجودات و عقلا هستند.

وی افزود: وی معتقد است که هر گوشه‌ای از عالم خلقت را بنگریم، از نظم و حکمت موجود در آن متعجب خواهیم شد و عقلای آسمان و زمین به این فهم می‌رسند؛ البته صدراالمتالهین گفته است وجود، مساوی با علم است یعنی کل موجودات به یک معنا عالم هستند و ادراک دارند و همه موجودات و نه صرفاً انسان خدا را تسبیح می‌کنند.

آیت‌الله هادوی تهرانی تصریح کرد: بنده معتقدم که خداوند در قرآن فرموده است که یافتن خدا نیاز به دانش تخصصی حوزه و دانشگاه ندارد زیرا آنقدر آشکار است که اگر فردی از پشت کوه هم آمده باشد و نداند چاقو و چنگال و متاورس و نت چیست، باز با دیدن آسمان و زمین می‌تواند به وجود خدا پی ببرد.

وی تاکید کرد: پس اگر مقصود از تسبیح، نشانه‌های خدا در روی زمین و آسمان است دلیلی برای به کار رفتن تعبیر وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ وجود ندارد؛ لذا این تسبیح مرتبه بالاتری است و علت آن اینکه در روز قیامت همه آفرینش و دست و پا شهادت می‌دهند، پس امروز هم تمام موجودات و حتی جمادات مراتبی از علم و شعور را دارند. بنابراین در اینجا نظر ملاصدرا دقیق‌تر است.

استاد تفسیر حوزه علمیه گفت: مراتبی از وحی مثل وحی نسبت به جمادات از جمله زمین هم داریم، بنابراین داستان تسبیح پیچیده‌تر از این حرف‌هاست؛ همه موجودات می‌گویند خدا منزّه است و عیب و نقصی ندارد و انسان هم به خاطر ظلم و جهول بودن، گاهی از تسبیح استنکاف می‌ورزد. البته همین انسان می‌تواند به مرحله قاب قوسین برسد ولی همین بشر می‌تواند به جایی برسد که به جای عبودیت و بندگی، مدعی خدایی شود.

وی همچنین در تفسیر سوره مبارکه منافقون، گفت: در آیه نخست این سوره آمده است: «إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ»؛ در آغاز این سوره خدا خطاب به نبی اعظم فرموده است که وقتی منافقان نزد تو آمدند، می‌گویند ما شهادت می‌دهیم که تو رسول‌الله هستی، ولی خدا شهادت می‌دهد که منافقان دروغگو هستند.

وی با ذکر یک نکته بیانی در این بحث، افزود: ما گاهی اوقات سخنانی می‌گوییم و بعداً تبدیل به مشکلات و معضلاتی می‌شود زیرا متوجه نیستیم که مخاطب ما چه برداشتی از سخنان ما خواهد کرد، اینکه در تبلیغ می‌گوییم، اسلام را باید خوب بشناسیم

و مخاطب شناسی قوی داشته باشیم و فرهنگ او را بدانیم، به همین دلیل است زیرا ممکن است ما چیز مثبتی بگوییم و معنای منفی در ذهن دیگری ایجاد شود و برعکس.
جلوی شبهات را بگیریم تا به پاسخگویی نرسد

آیت الله هادوی تهرانی بیان کرد: خدا برای اینکه کسی برداشت نادرستی از سخنانش نداشته باشد، از ابتدا دفع شبهه کرده و بر این مسئله تاکید کرده که خدا می داند تو رسول من هستی و اینها که می گویند ما شهادت می دهیم، دروغ می گویند زیرا به رسالت تو ایمان ندارند.

استاد حوزه بیان کرد: علما در این زمینه بحث کرده اند که خداوند با این ظرافت، خواسته شبهه ای را که ممکن است در ذهن مخاطب ایجاد شود، ابتدا رفع کند نه اینکه اول شبهه ایجاد کند و بعد به آن جواب دهد؛ پس ما ابتدا در تبلیغ باید جلوی شبهه را بگیریم تا اینکه منتظر بمانیم، بیاید و بخواهیم پاسخ دهیم. در این صورت قاعدتا نباید شبهه وجود داشته باشد، مگر در قلب و روح کسانی که مرض دارند.

این استاد حوزه علمیه خطاب به طلاب بیان کرد: خیلی در این مسئله دقت کنید که وقتی منبر می روید طرح شبهه در اذهان مردم نکنید که بعد بخواهید جواب دهید. مرحوم آیت الله طاهری خرم آبادی که استاد مکاسب بنده بود، چند صباحی امام جمعه تهران بود و در قم هم درس می دادند، وی هفته ای که نوبت نماز جمعه داشت، می فرمود من این هفته خیلی اذیت می شوم زیرا دائما نگران هستم که حرفی بزنم و از آن سوء استفاده شود؛ ایشان هم شخصیت علمی برجسته و شاگرد امام و علامه و هم شخصیت معنوی برجسته بود؛ چنین فردی وقتی می خواهد خطبه بخواند، نگران است مبادا حرفی بزند که چالش ایجاد شود.

وی تاکید کرد: این برای همه وعاظ و خطبا و منبریان مشهور و تریبون به دست ها که مصاحبه رسانه ای و تلویزیونی دارند، درس است تا مراقب باشند حرفی نزنند که بعدا نتوانند از آن دفاع کنند؛ الان وقتی رسانه ها را نگاه می کنیم هر روز یک کلمه ای از این قبیل پیدا می شود و هزار حاشیه ایجاد می کند.

این استاد حوزه تصریح کرد: البته انسان، معصوم نیست و برخی هم مریض هستند و به هر نحوی دنبال بیرون آوردن مطلبی از کسی هستند ولی صاحبان تریبون هم باید وسواس و مراقبت در بیان مطالب داشته باشند.